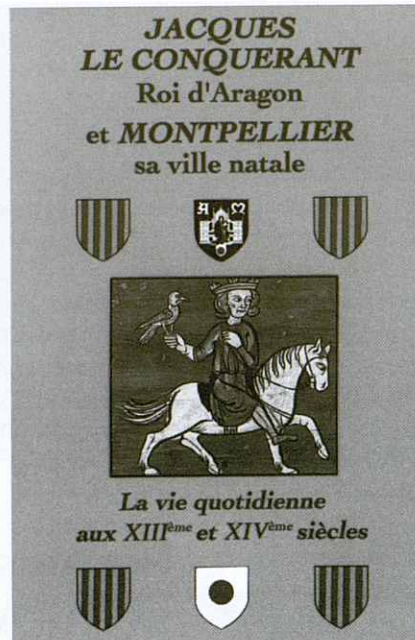

es va estructurar i omplir des de dintre, des la consciència de crear un país propi; aquestes terres que tan sovint visitem en les nostres excursions i en què aprofitem per parlar de l'arquitectura romànica i dels orígens de la llengua catalana.

La vida del monarca va estar unida a les guerres: lluitar per avançar, per créixer. Aquest pensament, en què la terra és el motiu que representa la força d'un país, era propi de l'època medieval; tot i que dissortadament les guerres territorials encara són vigents arreu del món.

Jaume I reforçà el patrimoni al nord dels Pirineus, va conquerir València que fou repoblada per catalans i aragonesos; havia arribat fins a Múrcia però cedeix aquesta part a Castella tot i que és repoblada per catalans. Hi ha la conquesta de Mallorca també als sarraïns que havien arribat des del nord d'Àfrica i s'havien instal·lat a les terres de llevant i les illes; havien portat un esclat de civilització i de novetat amb la cultura de l'aigua i una agricultura molt rica i diversa de verdures i fruites per a l'aliment i la medicina. Les arts de l'arquitectura,

Reproducció d'en cartell dels actes a Montpeller

la música, les matemàtiques, l'astronomia; una llengua i religió noves i el comerç i la varietat de colors i sabors però també de poder i de força.

Al seu costat va emergir el govern i la persuasió del rei català que va canviar el destí d'aquestes terres i de les persones que hi vivien. En aquell moment el govern de Jaume I va significar el cim d'un esforç; no vull dir que es justifiqui la lluita d'una cultura sobre una altra però és el que va passar: es va desarrelar molta gent, es van perdre propietats, es van fusionar cultures i tradicions. Es va imposar, per la força de la victòria, el rei cristià sobre els sarraïns. Avui podem revisar aquest període com l'anhel i la superació

d'una època i repensar un tram més del camí de la nostra història.

Jaume I va deixar un rastre de feina, amb virtuts honorables i greuges importants, com tota personalitat que va treballar, es va enfrontar al seu temps i el va superar.

Rosa Serra

Pels voltants del Portalet - Estiu 2009

Una vegada més hem tingut la sort de poder gaudir d'uns dies de vacances i de nou hem tornat al Pirineu a conèixer nous racons, a pujar cims per a nosaltres inèdits, a retrobar-nos de nou amb la natura. Hem pogut prendre'ns aquests dies a finals de juliol ja que l'experiència ens diu que, en general, es disfruta de millor temps pel juliol que per l'agost al Pirineu. Així ho vàrem constatar l'any passat (en comparació amb els darrers tres o quatre anys) i així mateix ho hem pogut confirmar aquest any en que hem gaudit d'un temps gairebé immillorable: dels deu dies només hem vist ploure unes tres hores el segon dia cap al tard.

Ens agrada aprofitar aquestes sortides estivals per anar a conèixer valls i racons del Pirineu més llunyà, el que en un cap de setmana és impossible d'anar-hi des de casa. Aquest any se'ns ha ocorregut muntar el "camp base" al Formigal, on hem llogat un apartament que ens ha resultat comodíssim. Com ens "aburgesem" amb el pas dels anys! Però ja no tenim vint anys, sinó molts més, i la veritat és que un bon llit, o una bona taula no van pas malament després d'una bona activitat. I la veritat és que d'activitat, a la nostra manera i a la nostra mida, n'hem feta força:

El primer dia, el mateix dia del viatge, ja ens estrenem amb les ascensions al Pic de Pinindalluelo, la Punta de los Calcines i la Punta de la Cochata que són uns cims relativament baixos, herbosos, però amb una esplèndida visió circular de la zona per on ens

mourem aquests dies i que queden sobre el poble de Sandiniés al vessant dret de la vall del Tena.

El segon i tercer dies ens traslladem fins a Gabas, al costat francès, i des d'aquell petit poblet fem la llarga i variada ascensió al pic de Ger, al Salon de Ger i de propina a l'esbelt pic de Cèzy. Són cims del vessant nord d'amplíssimes panoràmiques i que la seva ascensió comporta una aproximació, des de Gabas, tan o més interessant que els cims mateixos: els boscos immensos de pins i avets, les vertiginoses cornises des Alhas, els extensíssims prats alpins on hi abunda la flor de neu, i además la xerrada amb un pastor, la nit a una antiga cabana on hem sopat sentint la pluja picar a la teulada i on ens han vingut a visitar el mastí del ramat, les cabres i els burrets de la granja propera.

El quart dia decidim tornar cap a França, cap a les gorges de Bitet que ja vàrem conèixer l'any passat quan vàrem ascendir al pic de Sesques. Ara ens endinsarem encara més per aquesta vall desconeguda, amplíssima, d'inacabables prats d'herba on hi pasturen els ramats i des d'on ens enfilem cap als cims de la Table de Ponce, el pic Mardàs, el Montagnon d'Iseye i el pic de Montaut. Cims més "modestos", gairebé de Prepirineu però que guarden bells racons com l'estol de petits llacs penjats en un balcó al peu d'aquests darrers cims. Ha estat el dia de veure evolucionar nombrosíssims voltors al voltant d'una vaca morta.